

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXIX.—LETO XXIX.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), NOVEMBER 12, 1946

STEVILKA (NUMBER) 222

**Zed. države vrnilo
vse donavske ladje
prizadetim narodom**

Byrnes podal tozadevno
naznanilo na seji sveta
zunanjih ministrov

NEW YORK, 11. nov.—Dr-
žavni tajnik Byrnes je danes na
seji sveta zunanjih ministrov
starih vesil naznanil, da so Ze-
dinjene države naročile svojim
okupacijskim oblastim, da vrne-
jo vse ladje na Donavi, ki so bile
ob zlomu Nemčije zasežene od
Zedinjenih držav narodom, ki te
ladje lastujejo.

Gre za nad 400 donavskih la-
di, katere so Nemci med vojno
odpeljali iz raznih balkanskih
držav. Okrog 160 teh ladij je
bilo last Jugoslavije, ostale pa
so pripadale Madjarski, Češko-
slovaški in Bolgarski.

**Eden glavnih faktorjev trenja
med Ameriko in Jugoslavijo**

Držanje teh ladij od strani
Amerike, je bilo povod ponov-
nim debatam med Zedinjenimi
državami in Rusijo. Smatra se
tudi, da je bilo eden izmed po-
glavnih faktorjev za stališče,
ki ga je zavzemala Titova vlada
napram Zedinjenim državam.

Byrnes je podal naznanilo te-
kom razprave o madjarski mi-
rovni pogodbi in točkah, ki se
nanašajo na vojno odškodnino.
Državni tajnik je argumentiral
proti predlogu, po katerem naj
bi Madjarska v teku 8 let pla-
čala \$300,000,000 vojne odškod-
nine, češ, da bi gospodarstvo
ležele takega bremena ne zmog-
lo.

Ko je Molotov odgovoril, da
ako so Zedinjene države tako
zaskrbljene glede madjarske
ekonomске situacije, naj bi se ji
vrnilo zasežene donavske ladje.
Byrnes je nato odgovoril, da je
bil tak ukaz že izdan, in da se
ladje vrnejo tudi vsem ostalim
državam.

**EISENHOWER BO BAJE
PODAL OSTAVKO**

WASHINGTON, 10. nov.—
Kot poroča neoficijno glasilo
"Army Times" namerava gen.
Dwight D. Eisenhower, povelj-
nik ameriške oborožene sile, po-
dati se v pokoj. Isto glasilo
omenja, da je Eisenhower raz-
jarjen zaradi pomanjkanja jas-
nega stališča Bele hiše v odno-
su na armado, posebno v finanč-
nih zadevah.

"Javna je tajnost"—pravi
"Army Times", da armada še
vedno ne ve, koliko bo lahko
porabila v prihodnjem letu.

DVE ZAROKI V DRUŽINI

Pred kratkim sta se sin in hči
Mr. in Mrs. John Mahne iz 12529
Vashti Ave. zaročili. Emil Ma-
hne se je zaročil z Dolores Zawa-
cki, ki je hči Mr. in Mrs. Stan-
ley Zawacki iz 8215 Kosciusko
Ave., Elsie Mahne se je pa zaro-
čila z Mr. Johnom Mason, sinom
Mr. in Mrs. John A. Mason iz
414 E. 115 St. Oba zaročenca
sta vojna veterana. Bilo srečno!

**SESTANEK KROŽKA ST. 1
PROG. SLOVENK**

Nocoj ob 7:30 uri se vrši se-
staneč odbora krožka št. 1 Pro-
gresivnih Slovencev v Slovenskem
delavskem domu na Waterloo
Rd. Prosi se članice, ki so pri-
pravljene pomagati pri šivanju,
da gotovo pridejo na sestaneč
nocoj.

Kdor je človekoljub, daruje
za otroško bolnico v Sloveniji

Gen. Eisenhower dal važen ukaz armadnim letalcem

Vsi poleti nad tujimi državami
brez dovoljenja prizadetih vlad
so poslej strogo prepovedani

WASHINGTON, 10. nov.—Gen. Dwight Eisenhower
je izdal novo in strogo povelje, na podlagi katerega bodo
ameriški vojni piloti morali predhodno dobiti posebno do-
voljenje za polet nad ozemljem tujih držav. To dovolje-
nje jim bodo izdale vlade držav, nad katerimi se bodo po-
leti vršili.

Že 19. avgusta, ko je bilo nad
jugoslovanskim ozemljem se-
streljeno ameriško vojno letalo,
se je delalo na temu ukazu, to-
da v veljavo je stopil skupaj z
drugimi ukazi 30. oktobra.

Povelje naglašajo dobesedno, da
nobeno ameriško vojno letalo
ne sme vršiti polet nad nobeno
tuyo deželo, brez predhodnega
dovoljenja prizadete države.

Že pred samim tragičnim do-
godkom 19. avgusta, ko je pet
ameriških letalcev izgubilo živ-
ljenje, je maršal Tito naslavljal
proteste proti ponavljanem kr-
šenju suverenitete jugoslovans-
skega ozemlja. Izven tega jugo-
slovanskega incidenta poročilo
omenja, da so ameriški zrako-
plovili bili ogražani tudi po rus-
kih zračnih patrolah v Avstri-
ji in nad, po Rusih okupiranim
delom Mandžurije.

Molotov za sporazum v pogledu razorožitve

NEW YORK, 11. nov.—Sovjetski zunanji minister
Vjačeslav Molotov je danes povedal, da je Sovjetska zveza
pripravljena na sporazum razorožitve. V cilju, da se skozi
organizacijo Združenih narodov osigura mir svetu, je
Sovjetska zveza pripravljena na sporazum z Združenimi
državami na podlagi predlogov, ki so storjeni v temu
smislu.

Molotov je izjavil:

"Vi veste, da je Sovjetska
zveza predložila splošno omeji-
tev oboroževanja. Istotako ve-
ste, da so Združene države pod-
prle ta predlog in dodale še neke
svoje predloge.

"Zedinjene države sprejemajo
sovjetske predloge in jaz izjav-
ljam v imenu sovjetske delega-
cije, da smo pripravljeni, da gre-
mo naprej in se srečamo na
skupnem stališču. Predlogi Zedi-
njenih držav in Sovjetske zveze
so lahko harmonizirani."

"Nobene spremembe v
politiki," izjavlja Byrnes

Molotov, državni tajnik
Byrnes in angleški tajnik za zu-
nanje zadeve Bevin so bili glavni
govorniki na sestanku.

V soglasju z izjavo predse-
dnika Trumana je Byrnes podal
izjavo, v kateri je povedal, da
zmaga republikancev na volit-
vah ne bo vplivala na spremem-
bo ameriške zunanje politike, ki
ostane še nadalje v znaku napo-
rov, ki jih Amerika vrši za ohr-
nitev miru v svetu.

Tudi v imenu Anglije je Bevin
podal izjavo glede predlogov za
razoroženje, toda pripomnil je,

V NEDELJO, 17. NOV.

priredi

MLAD. ZBOR

KONCERT IN IGRO

"Šola v nebesih"

v Slov. del. domu

na Waterloo Rd.

Pričetek ob 4. uri popoldne

ZVEČER PLES

Avionska nesreča na clevelandskem letališču

Dve osebi so bile ubite in 18
ranjenih, ko je ob priliki poiz-
kusa, da pristane na cleveland-
skem letališču potniški zrako-
plov United Airlines, treščil
včeraj zjutraj v drevo in padel
na samo letališče.

Preiskava se vrši, da se ugo-
tovi vzroki nesreče. Ubiti so
pilot in njegov pomočnik.

IZ BOLNIŠNICE

Mrs. Olga Matjašič se je vrni-
la iz bolnišnice na svoj dom na
951 E. 239 St. Prijateljice jo
sedaj lahko obiščejo na domu.

da Anglija ne bo ponovila napa-
ke, da se razoroži, predno isto
ne storijo tudi druge velike sile.

Se soglašajo v istem cilju

Vsi trije govorniki se popol-
noma soglašajo v enem cilju.
Govori so bili po svoji vsebini
vsmerjeni v cilju, da se obdrži
potom organizacije Združenih
narodov mir na svetu. Molotov
je izrazil svojo zaskrbljenost
glede atomske bombe. Povedal
je, da bi z ozirom na to vpraša-
nje "uporaba atomske energije
morala biti v miroljubne, ne pa
v vojne namene."

Na sestanku je prevladal duh
optimizma, ki so ga izjave Mo-
lotova, Byrnesa in Bevin ustvari-
le. Splošen vtis je, da lahko
pride do sporazuma glede raz-
orožitve in kontrole atomske
energije.

VILE ROJENICE

Pred par dnevi so se zglasile
vile rojenice pri Mr. in Mrs. L.
Merhar, 41 Wood St., Willough-
by, Ohio, in pustile v spomin
krepkega fantka-prvorojenca, ki
je tehtal sedem in pol funta.
Mladi oče je sin Mr. in Mrs. L.
Merhar iz 469 E. 149 St., ki sta
s tem dogodkom postala stari
oče in stara mama. Čestitamo!

ZOPET DOMA

Iz bolnišnice se je vrnil na
svoj dom poznani Mr. Fred Mar-
tin iz Tracy Ave. Zahvaljuje se
vsem prijateljem za obiske, vo-
ščilne kartice in darila. Prijate-
lji ga lahko obiščejo na domu!

**PREDS. TRUMAN
ŽELI SODELOVATI
Z REPUBLIKANCI**

Včeraj je predsednik
Truman na konferenci čas-
nikarjev z ozirom na zma-
go republikancev ob priliki
zadnjih volitev podal svo-
jo osebno izjavo, v kateri je
omenil:

"Sodeloval bom v vsakem
ozirom z člani kongresa. Mo-
je upanje in molitve so, da
bi ta duh sodelovanja bil
vzajem."

Istotako je Truman iz-
javil, da ne bo prišlo do no-
benih sprememb v uradu in
da ne pričakuje nobenih re-
signacij v kabinetu.

Republikanci so se odzva-
li pozivu predsednika Tru-
mana za sodelovanje med
kongresom in eksekutivo,
toda poudarili so, da se na-
meravajo držati svojih
principov.

**NEZAKONSKA MATI
SE JE MAŠČEVALA**

NEW YORK, 8. nov.—Telo
novorojenega otroka, ki je bilo
skrbno zavito in v škafu za čev-
lje poslano po pošti na naslov
očetove žene, je vzbudilo veliko
senzacijo.

Policija se nahaja na lovu za
neznano materjo in istočasno se
vrši preiskava, da se dožene, če
je otrok umrl naravne smrti, ali
pa je bil umorjen.

Ime osebe, na katero je paket
bil naslovljen, se drži v tajnosti.
Policija domneva, da je paket
poslala nezakonska mati ženi
otrokovega očeta, da se tako
maščuje. To maščevanje pa po-
licija označuje za "najbolj brez-
srčen slučaj v analih krimina-
la."

VAJE MLAD. PEV. ZBORA

Nocoj ob 5. uri se vršijo pev-
ske vaje mlad. zbora SDD na
Waterloo Rd. Prosi se starše, da
pošljete vse otroke k vajam, ne
glede na to, če imajo posebne
vloge ali ne.

JUGOSLOVANSKA IZJAVA PRED SVETOM ZUNANJIH MINISTROV

V včerajšnji številki "Enakopravnosti" smo pri-
občili prvi del izjave, ki jo je podal v imenu jugoslo-
vanske vlade minister za zunanje zadeve Stanoje Simić
dne 6. novembra pred svetom ministrov za zunanje
zadeve v New Yorku. Spodaj prinašamo drugi del te
važne izjave.

Jadransko vprašanje, usoda cele Istre, Trsta in Gorice
je bila rešena v duhu najbolj plitkega italijanskega šovi-
nizma. Krivica je bila storjena Jugoslovanom, ki so se mo-
rali daviti pod težo italijanske nadmoči na Jadranu isto
tako kot so morali trpeti zaradi ostalih razlogov, katere
ste spoznali ko ste proučevali to vprašanje.

Toda Jugoslavija ni postala
fašistična, niti je ona provocir-
ala vojno. Ravno nasprotno.
Ko je videla, da je demokracija
v nevarnosti, je storila nekaj,
kar se je 27. marca 1941 leta
tolmačilo za junaški samomor.
Zavrnila je vladu, ki je Jugosla-
vijo vlekla v krog ošiščne po-
litike in tako navlekla na sebe
brutalni napad. Toda postopa-
joč tako, ona je zmešala Hitler-
jeve račune.

Z druge strani napor, ki so
se vršili leta 1919 v cilju, da se
na pol pota sreča italijanski šo-
vinizem, so propadli—najsibo v
cilju, da se ga olajšamo vaše delo,
ker smo prepričani kako važno
je, da bi ta konferenca bila
daljni porast tega šovinizma.
Ravno na temu poročilu, ki ga
je po londonskem sporazumu
dobila Italija, se je poročil faši-
zem, tisti italijanski fašizem, ki

Komunistično-socialistični blok zmagal pri volitvah v Italiji

**Kabaretni pevec
prijet kot vlomilec**

Clevelandska policija je zalo-
tila v nedeljo zvečer v železni
varnostni blagajni veletrgovine
Stearn Co. na 1021 Euclid Ave.
nekega 20-letnega moškega, ki
je rekel, da se piše James Oriti
in stanuje na Cleveland Heights
in da nastopa kot pevec v raz-
nih kabareti. Policija je odkri-
la, da je bilo pri vladu zlom-
ljenih dvoje vrat, stena poleg
varnostne blagajne je bila na
dveh krajih preluknjena in v bla-
gajno samo sta bili zasvedrani
dve veliki luknji, vsled česar je
sumila, da je zaloteni vlomilec
moral imeti pomagaca, toda po
večurnem preiskovanju poslopja
in okolice ni našla nikogar.

Zajeti vlomilec je bil aretiran
pred štirimi leti radi vloma v
neko trgovino, nakar je bil po-
slan v poboljševalnico. Je ože-
njen ter je policiji rekel, da ko
je odšel z doma z vlomilskim
orodjem, je ženi rekel, da gre v
Ashtabulo, kjer da ima nasto-
piti v nekem nočnem klubu. Ne-
davno je v omenjeni trgovini do-
bil delo kot prodajalec čevljev
in na ta način dobil priliko, da
se je seznanil z notranjostjo tr-
govine. Ko je tekom vloma pre-
rezal žico alarmnega aparata,
je prihitela policija in ga zasa-
čila pri poslu.

NA OBISKU

Poznana Mrs. Alojzija Kocjan
je prišla iz Strabane, Pa., na
pogreb pokojnega Victor Shella,
ki se je vršil včeraj popoldne.
Drugi, ki so prišli iz Strabane,
Pa., na njegov pogreb, so: Jim
Tomsic, Mrs. Mary Tomsic, Mrs.
Antonia Senkinch in njena sva-
kinja Mrs. Antonia Senkinch.

JUGOSLOVANSKA IZJAVA PRED SVETOM ZUNANJIH MINISTROV

V včerajšnji številki "Enakopravnosti" smo pri-
občili prvi del izjave, ki jo je podal v imenu jugoslo-
vanske vlade minister za zunanje zadeve Stanoje Simić
dne 6. novembra pred svetom ministrov za zunanje
zadeve v New Yorku. Spodaj prinašamo drugi del te
važne izjave.

Jadransko vprašanje, usoda cele Istre, Trsta in Gorice
je bila rešena v duhu najbolj plitkega italijanskega šovi-
nizma. Krivica je bila storjena Jugoslovanom, ki so se mo-
rali daviti pod težo italijanske nadmoči na Jadranu isto
tako kot so morali trpeti zaradi ostalih razlogov, katere
ste spoznali ko ste proučevali to vprašanje.

Toda Jugoslavija ni postala
fašistična, niti je ona provocir-
ala vojno. Ravno nasprotno.
Ko je videla, da je demokracija
v nevarnosti, je storila nekaj,
kar se je 27. marca 1941 leta
tolmačilo za junaški samomor.
Zavrnila je vladu, ki je Jugosla-
vijo vlekla v krog ošiščne po-
litike in tako navlekla na sebe
brutalni napad. Toda postopa-
joč tako, ona je zmešala Hitler-
jeve račune.

Z druge strani napor, ki so
se vršili leta 1919 v cilju, da se
na pol pota sreča italijanski šo-
vinizem, so propadli—najsibo v
cilju, da se ga olajšamo vaše delo,
ker smo prepričani kako važno
je, da bi ta konferenca bila
daljni porast tega šovinizma.
Ravno na temu poročilu, ki ga
je po londonskem sporazumu
dobila Italija, se je poročil faši-
zem, tisti italijanski fašizem, ki

Podal sem bolj natančno po-
jasnilo o vprašanju, razmejitve
(Dalje na 2. strani)

**Klerikalni stranki premierja
Gasperija je bil pri občinskih
volitvah zadan strahovit udarec**

RIM, torek, 12. novembra—Skoro popolna volilna po-
ročila o izidu občinskih volitev v Rimu kažejo, da je iz njih
izšel z odločilno zmago blok levičarjev, v katerem so zasto-
pani komunisti in socialisti. Iz Florence se poroča, da so
zmagoviti komunisti razobesili rdečo zastavo nad zgodo-
vinsko palačo Vecchio.

Na podlagi poročil iz 1,241 vo-
lilnih okrožij v Rimu izmed
1,256, je ljudski blok, ki pred-
stavlja komuniste, socialiste in
dve drugi manjši levičarski
stranki, dobil 180,215 glasov.

**Novo fašistično gibanje
zasenčilo krščanske demokrate**

Takozvano gibanje "prepro-
stega človeka" (Uomo Qualun-
que), ki mu stoji na čelu Gugli-
elmo Giannini, o katerem trdi-
jo levičarski krogi, da predstavlja
nove vrste fašizem v Italiji,
si je pri volitvah v Rimu zago-
tovo drugo mesto. Dobilo je
105,741 glasov.

Zmaga ljudskega bloka komu-
nistov in socialistov je silen uda-
rec za premierja Aldice de Gas-
perija in njegovo stranko kr-
ščanskih demokratov, ki je iz
splošnih volitev, ki so se vršile
prošlega junija, izšla kot zma-
govalka.

Krščanski demokrati so v Ri-
mu dobili samo 102,252 glasov
in bili s tem potisnjeni na tretje
mesto.

**Desničarske stranke v Rimu
se utegnejo združiti**

V Florenci so komunisti raz-
obesili rdeče zastave na mnogih
zgodovinskih prostorih in pro-
slavili zmago ljudskega bloka s
tem, da so zvonili s slavnim zv-
nom italijanske renesance.

Neuradno se domneva, da bo
v rimski mestni zbornici, ki šte-
je 80 sedežev, blok komunistov
in socialistov imel 27 sedežev,
novo fašistično gibanje 18 sede-
žev, krščanskih demokratov 16
sedežev, ostalih 19 sedežev pa
bo razdeljenih med več manj-
ših strank.

Da-li bo ljudski blok navzlic
svoji zmagi izvolil župana Rima,
še ni jasno. Mestna zbornica voli
tako zvano občinsko junto, sled-
nja pa voli župana. Ako se kr-
ščanski demokrati združijo z za-
stopniki novo-fašističnega giba-
nja, tedaj bi mogli izvoliti desni-
čarskega župana.

**Levičarski blok na prvem
mestu po drugih mestih**

Poročila iz raznih delov dežele
izkazujejo, da je ljudski blok
komunistov in socialistov zma-
gal tudi v Genovi, Turinu, Nea-
plu in drugih velikih mestih.

Izid volitev pa še ni znan v
737 malih mestih in trgih, v ka-
terih so se vršile volitve v nede-
ljo.

V Rimu se je na dan volitev
videlo menih in nune, ki so šli
v velikem številu na volišče.

V mestih je bila udeležba pri
volitvah v obče nizka, dasirav-
no so krščanski demokrati vodi-
li hrupno kampanjo, v kateri so
poudarjali, da se gre za odločil-
no borbo med krščanstvom in
komunizmom.

Občinske volitve same na sebi
ne pomenijo, da bo Gasperijev
kabinet padel, toda velika zma-

Novi grobovi

AGNES TISOVEC

Po večletnem rahlem zdravju
je preminila na svojem domu
splošno poznana Agnes Tisovec,
preje Zaviršek, rojena Rot. Sta-
novala je na 12902 Kirton Ave.
v West Parku. Doma je bila iz
Studenca pri Krškem, kjer zapu-
šča tri sestre: Anno, Alojzijo in
Terezijo ter več sorodnikov. Tu-
kaj je bivala 41 let in je bila čla-
nica društva Delavec, št. 257
SNPJ ter podružnice št. 21 SZZ.
Prejšnja leta je vodila gostilno
na E. 33 St. in St. Clair Ave.
Tukaj zapušča žalujočega sopro-
ga Josepha, doma iz Dolnje
Straže pri Novem mestu, ter več
sorodnikov. Pogreb se bo vršil v
četrtak zjutraj ob 8:45 uri iz
hiše žalosti pod vodstvom Zele-
tovega pogrebnega zavoda v cer-
kev Annunciation ob 9:30 uri in
nato v družinsko grobnico na
Calvary pokopališče.

FRANCES PRINCE

Snoči ob 11:45 uri je po daljši
bolezni umrla v Ingelside bolniš-
nici Frances Prince, rojena Kor-
diš, stara 48 let. Stanovala je
na 1245 E. 55 St. Doma je bila
iz Malinske vasi pri Mirni peči,
odkoder je prišla v Cleveland
pred devetimi leti. Bila je člani-
ca društva Danica, št. 34 SDZ.
Tukaj zapušča soproga Paula, v
starem kraju pa hčer Mary. Po-
greb se bo vršil iz Zakrjaškove-
ga pogrebnega zavoda. Čas po-
greba še ni določen.

JOHN BAYKO

Včeraj zjutraj ob 1:40 uri je
umrl v Woman's bolnišnici John
Bayko, rodod Čeh, ki je prišel
v Cleveland leta 1893. Stanoval
je na 984 E. 74 St. in je bil 69
let star. Bil je vdovec. Zapušča
štiri sinove in hčer: Johna, Mi-
chaela, George in William ter
Mrs. May Morabec. Žena Barbara
je umrla leta 1936. Pogreb se bo
vršil iz Grdinovega pogrebnega
zavoda, 1053 E. 62 St. v četrtak
zjutraj ter na Highland Park
pokopališče.

**POŠILJANJE PAKETOV IN
DENARJA V DOMOVINO**

Mihaljevich Bros. Co., 6424
St. Clair Ave., priporoča roja-
kom, ki nameravajo poslati
svojem pakete in denar za bo-
žične praznike, da ne odlašajo,
ker sedaj je že čas, ako hočete,
da prejmete darila ob času. Po-
drobnosti glede denarnih po-
šilk vam bo Mihaljevičeva
tvrdka radevolje dala, kot tudi
glede drugih zadev, tičočih se
pošilk v domovino.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

IZ ZGODOVINE PRIMORSKIH SLOVENCEV

SLOVENC V TRSTU 1861 LETA

Že 1861 leta so Slovenci osnovali v Trstu "Slavjansko čitalnico," ki je z ljubljansko in mariborsko bila ena od prvih treh čitalnic v katerih se je skozi več desetletij vodila slovenska nacionalna politika. V šestdesetih letih so imeli Slovenci že svoje časopise ("Ilirski Primorjan", "Primorec", "Slovenski Primorec"). 1874 leta je osnovano v Trstu politično društvo "Edinost," ki je skozi desetletja upravljalo z slovenskim političnim življenjem v tržaški občini in dve leti pozneje začelo izdajati svoje lastno glasilo "Edinost," ki se je kot dnevnik neutrudljivo borilo za nacionalne pravice primorskih Slovanov. Slovenci so organizirali tudi mnogo političnih, kulturnih in sindikalnih (strokovnih) organizacij, ki so 1904 leta imele svoje prostore v monumentalni stavbi "Narodnega Doma," ali pa "Balkanu," v samemu centru mesta. Med njimi je bilo tudi narodno gledališče. Slovenci so imeli tudi svoje privredne ustanove, posojilnice in privatna podjetja ("Tržaška posojilnica," "Jadranska banka," "Trgovsko-obrtna zadruga," "Tržaška zadružna zveza," kot razne podružnice "Ljubljanske kreditne banke" in podružnice velikega češkega zavoda "Živnostenske banke"). V nepolnih petdesetih letih so Slovenci uspeli, da odgoje svojo lastno inteligencijo, trgovce, obrtnike in strokovne delavce.

Ob priliki volitev za politična predstavništva Slovenci so najprej nastopali v okolici Trsta, kjer so 1865 leta dobili vse mandate. Od 1873 do 1897 leta so imeli za okolico svojega lastnega narodnega poslanca v dunajskem parlamentu—Ivana Nabergoja. Pozneje so ta mandat izgubili, toda od 1906 l., ko je stopil v veljavo zakon o splošni in enaki pravici glasovanja, ta njihov mandat ni bil več v nevarnosti. Nacionalna zavest v tržaški okolici je bila zelo močna in je že 1868 l. in večkrat tudi pozneje, prišlo do krvavih spopadov med pristaši italijanske nacionalno-liberalne stranke in slovenskimi "teritorijalci." V šamem pač mestu Slovenci so začeli predstavljati močno politično grupo šele po zakonu o splošni in enakopravni pravici voljenja.

(Iz knjige "Okoli Trsta" v založbi državnega zavoda Jugoslavije—Beograd 1945 l.)

SOCIJALIZEM V TRSTU

Delavstvo je v Trstu zaradi razvoja prometa in industrije tvorilo veliki del prebivalstva. Ni pa prišlo do polnega izraza, dokler ni prišlo do ovelavljenja splošne pravice voljenja. Toda že v tem času se je osnovala socialna demokratska stranka. Pozneje je v ti stranki prišlo do razkola in se je osnovala posebna slovenska socialistična stranka poleg italijanske s katero je skupno nastopala. Voditelji socialistične stranke so se nahajali v samemu Trstu. 1914 leta je sedež Izvršnega odbora socialistične stranke za celo Slovenijo bil v—Trstu. Tudi sam slovenski socialistični tisk je nastal ravno v Trstu ("Rdeči prapor"). Zaradi svoje socialne strukture je Trst pred prvo svetovno vojno bil izjema v slovenskem političnem gibanju, pri kateremu je odločilno vlogo igrala klerikalna stranka. Toda v Trstu je društvo "Edinost" bilo v rokah liberalcev, a izven tega je obstajala tudi močna socialistična stranka, dočim klerikalci niso pomenili nič. Po prvih volitvah za dunajsko skupščino na podlagi splošne volilne pravice 1907 leta je osnovana v Trstu, po vzgledu na podoben pokret na Češkem, tudi "Narodna delavska organizacija," ki je do same prve svetovne vojne imela dosti uspehov. V Trstu in delno tudi na goriskem so med Slovenci bili najbolj uspešni napredni elementi. Italijanska socialistična stranka je bila nasprotna iredentizmu in je kot avstrijska socialistična stranka zastopala stališče, da treba nacionalno vprašanje rešiti v okviru Avstrije. Stališče italijanskih socializmov se je popolnoma razlikovalo od stališča italijanskih nacionalistov. Prvi so zastopali načelo mednarodne solidarnosti proletarijata. Toda kakor pri nji tako tudi pri slovenski stranki so obstajale pred in za časa vojne dve struje, ker jim v nacionalnem pogledu stališče ni bilo dovolj jasno in to se je pokazalo 1918 leta.

Odnos med temi tremi velikimi političnimi strankami (italijanski in slovenski socialni demokrati so šli skupaj), ki so imele svoja glasila "Piccolo," "Lavoratore" ("Delavec")

UREDNIKOVA POŠTA

Presenečenje ob 25-letnici zakona

Cleveland, O. — Pravijo, da se tistim ljudem, ki dolgo živijo na tem čudnem svetu, vsake vrste izredne stvari dogodijo. Tako bo menda res. Tudi podpisanim se je primerilo, da sva dočakala 25-letnico najinega zakonskega življenja. Ob tej priliki so nam priredili najini prijatelji in društveniki prav prišerno presenečenje ali "surprise party".

Kako so naju izpeljali na to partijo? Nič posebnega sluteč, sem prišel 12. oktobra z dela domov. Medtem ko slačim mojo paradno zidarsko obleko, pozvonil telefon. Moja žena Mary odgovori in vpraša klicatelja, kaj želi. Na drugem koncu telefona pravi, da govori Mrs. Mimi Bradac, to je hčerka od Mrs. Amalije Terbižan, da bo ona in njen mož Mr. Bradac pripeljala neke cvetlice za presaditi na vrto. Zato naj ostaneva oba lepo doma, da se pogovorimo, kako najbolje uspevajo tiste cvetlice.

Moja žena Mary odgovori, da ako pripeljeta kaj kmalu tiste cvetlice, bom še tudi jaz (Andy Božič) doma, kasneje pa imam iti na neko sejo. Mrs. Bradac pravi, da v pol uri že pripeljeta tiste cvetlice. Res so bili v pol uri že pred našo hišo. Vstopijo prav modro, da se ne bi kaj izdali, da imajo kakšno tajnost v mislih.

Mr. Bradac mi pravi: No, Andy, ako greš na sejo, pa vendar ne boš šel tako kosmat med ljudi. Daj se obriti. In to je ponovil dva ali trikrat. Malo čudno se mi je zdelo, da ga tako skrbi moja brada. Na tretjo opozoritev na mojo neobrito brado sem rekel, da saj imam ženo in se ne grem ženiti. Zato mi je prav vseeno ali sem obrit ali kosmat. Pri tem sta se oba, Mr. in Mrs. Bradac prav pretkano zasmejala. Nato sem pristal, da če ju toliko zanima, da grem obrit in čeden na sejo, se bom pa obрил. In tako se je zgodilo.

Prej sva šla in razložila pripeljane cvetlice. Pomenili smo se, kam in kako naj jih posadim in kako naj se jih ovije, da se jih zavaruje pred mrazom itd. Medtem pa sta se ženski po svoje pogovarjali v hiši. Medtem je Mrs. Bradac nekam prav na kratko telefonirala. Tedaj je menda rekla, da naj kar pridejo, dokler res ne odidem na kakšno sejo. Na enkrat se zasliši nekakšen šum in ropot neke na cesti, potem pa še večji ropot, boljše rečeno cel rom-pom-pom, pa kričanje. Iz začetka bolj pritažen, pozneje pa kar odkrit smeh. Medtem eni došleci uderijo v hišo, drugi pa v klet ter pričnejo nositi neke zabojke kar iz truka v klet in kaj vem kaj še vse drugega.

Med tem delom došleci kričijo in se smejejo, kot bi bili malo obsedeni: Surprise! Surprise! In nama podajajo roke! Drugi so bili medtem kar sami gospodarji naše hiše, posebno še v kleti. V prav kratkem času je bilo vse pripravljeno in mize obložene, prav kakor za veliko svatbo. Midva z ženo sva bila pa od vsega tega tako zmešana, da nisva vedela, kaj bi po-

in "Edinost," se je pokazal ob priliki volitev za dunajsko skupščino 1907 leta na podlagi splošne pravice glasovanja. Takrat so socialisti dobili 9447 glasov, italijanski liberalci pa 8426 glasov. Na volitvah 1911 leta so dobili italijanski liberalci 14,335 glasov, socialisti 10,229, a slovenska nacionalna stranka 10,656 glasov. V samem mestnem svetu zaradi volitvenega sistema so 1913 leta italijanski liberalci imeli 51 zastopnikov, a Slovenci 12. Jasno je, da je to bila samo posledica volitvenega sistema, kajti italijanska nacionalno-liberalna stranka bi izgubila svojo glavno trdnjavo, da so se volitve vršile na podlagi splošne in enake pravice glasovanja. V demokraciji bi brez dvoma izgubila Trst.

(Iz knjige "Okoli Trsta" v založbi državnega zavoda Jugoslavije—Beograd 1945 l.)

čela, ker se nisva mogla zbrati, kaj se vendar pri nas godi.

Kar s silo so naju prijatelji odvedli v klet in nama odkazali prostor, kjer sva se sedla. Nekdo je medtem s smehom pripomnil: "No, Andy, tukaj bež, da bomo imeli danes zvečer sejo in menda do jutri zjutraj."

Tako so naju zvite glave speljale na led. In kaj sva hotela drugega, kot da sva se jim udala in se s dragimi prijatelji in prijateljicami veselila, do jutranje zore.

Sledeči so se udeležili najine 25-letnice zakonskega življenja, ali takorekoč druge svatbe, in vsem tem se na tem mestu najiskrenejše zahvaljujem. Ob priliki vam gotovo povrneva obisk.

Mr. in Mrs. Louis Čebon, Mr. in Mrs. Louis Petrovič, Mr. in Mrs. Max Kobal, Mr. in Mrs. F. Klun, Mr. in Mrs. John Štrancar, Mr. in Mrs. Anton Škapin, Mr. in Mrs. Joseph Terbižan, Mrs. Amalija Terbižan, (mama od Mrs. Bradac), Mr. in Mrs. Bradac, Mr. in Mrs. Hilbert Aglater (najina poročena hčerka in njen mož), Mr. in Mrs. Marc, Mr. in Mrs. Krist Lokar, Mr. in Mrs. Batič. Vsi navedeni so tudi člani in odborniki društva "Vipavski raj" št. 312 SNPJ. Torej vsem skupaj še enkrat najlepša zahvala, prav posebno pa še Mrs. Čebon in Mrs. Petrovič, ki sta skoraj vse to organizirali ter družini Mr. in Mrs. Max Kobal, ki sta poskrbela za prevoz vsega tega, kar je bilo treba, in tega ni bilo malo. Vašega iskrenega prijatelja in dobrotljivca, ki ste jo nama ob tej priliki izkazali, ne bova nikdar pozabila. Bodite tudi nama najlepše pozdravljeni!

Andy in Mary Božič,
23106 Nicholas Ave.
Euclid, O.

Za mladinski pevski zbor

Cleveland, O.
Največje veselje vsak otrok ima, če skupaj se z drugimi otroci igra.

Starši, pripeljite svoje otroke k Mladinski prireditvi, da se bodo razveselili, ko bodo gledali igrati otroke njihovih let, da praznujejo z njimi vred dan otroškega veselja.

Prosi se tudi starše, da vpišete svoje otroke k zborom, kaj se pod nadzorstvom odraslih in večjih ljudi. Učite jih že sedaj v nežni mladosti, da zahajajo v dobro družbo. Da se ne bi kdaj zgodilo, da bi kdo rekel: Tvoj sin ali Tvoja hčerka je malopridnež ali ničvrednica. Kako bi vas srce bolelo, le pomislite.

Mladinska prireditve bo v nedeljo 17. novembra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

J. Tomšič.

Telefonsko presenečenje

Dne 10. novembra sem obhajal svoj rojstni dan, seveda po naši stari navadi pri kozarcu belaga, v družbi mojih najboljših prijateljev, kar naenkrat zazvonil telefon. Mrs. Marolt me pokliče iz vesele družbe, pojdi na telefon, ena ženska te kliče. Jaz sem se kar ustrašil, ker nimam tiste navade, da bi me nekdo telefončno klical za kakšne dogodove.

Jaz grem na telefon in vpra-

šam, kdo je, pa se oglasi Mrs. Spehek in pravi, poslušaj! Jaz držim telefonsko slušalko in poslušam. Sam nisem vedel, kaj bo iz tega prišlo.

Nato pristopi na drugem koncu telefona, nam dobro poznani muzikant na harmoniko, Mr. Louis Spehek in mi zaigra "Happy Birthday to You, Joe." Bil sem prijetno presenečen in obenem vesel, da sta se Mr. in Mrs. Spehek spomnila, da obhajam svoj rojstni dan.

Torej, najlepša hvala, Mr. Spehek, za lep pozdrav na telefon in zraven še en poskočni valček.

Pozdrav vsem čitateljem "Enakopravnosti."

Joe Adamič.

Vaš donesek za otroško bolnico v Sloveniji bo znak ljubezni in spoštovanja do potrebnih. V ta namen lahko prispevate tudi v uradu "Enakopravnosti!"

JUGOSLOVANSKA IZJAVA PRED SVETOM ZUNANJH MINISTROV

(Nadaljevanje z 2. strani)

v prvem delu mojega govora. Hočem tu, da podvlečem eno zelo važno vprašanje, ki je splošnega značaja, namreč—mednarodni položaj Trsta. Tudi na tej točki Jugoslavija je pripravljena na nadaljnje odstopke.

V cilju, da olajša ustvarjanje demokracije statusa, Jugoslavija opušča svojo zahtevo, da guverner Trsta mora biti Jugoslovan in soglašal, da ga imenuje varnostni svet. Istotako Jugoslavija pristane na to, da njeni politični predstavniki nimajo pravice, da preprečijo izvršitev odlokov tržaških oblasti, ter napušča svojo zahtevo, da Jugoslavija mora imeti svojo vojaško postojanko v Trstu. Jugoslavija torej predlaga novo besedilo člena XVI. Tako mi vlagamo nove napore, da se doseže rešitev.

Jugoslavija je pristala na internacionalizacijo Trsta kot na eno zelo veliko žrtvo. Eden od glavnih argumentov, ki so ga zoperstavljali naši teži, da Trst postane sestavni del federativne Jugoslavije, je bilo dejstvo, da se v Trstu nahaja italijanska večina in da bi nacionalni obstoj iste bil ogrožen, če bi bil priključen Jugoslaviji. Navzlic dejstvu, da je Jugoslavija bila pripravljena prožiti najbolj široke garancije in sprejeti nadzor Velikih štirih, ali Združenih narodov z ozirom na jugoslovanske obveze, da očuva nacionalni, socialni in ekonomski položaj Trsta—je bilo prvo gledišče, ki je nadvladalo.

Sedaj, gospodje, ko je Jugoslavija pristala na internacionalizacijo Trsta, sedaj, ko je nevarnost, ki je baje ogrožala italijansko večino v Trstu odklonjena, zakaj bi tržaško ljudstvo ne imelo pravice, da samo vlada skozi demokratske ustanove pod zaščito Varnostnega sveta? Zakaj se smatra za potrebno, da se guvernerju Trsta, ki je predstavnik svetovne centralne demokracije, da diktatorsko moč?

Ali ne smatrate, da je z pedagoškega gledišča zgrešeno, da se pri prvemu poizkusu za ustanovljenje male administracije pod pokroviteljstvom Združenih narodov ustvari vtis, da se dvojni v same principe demokracije? Izgleda nam, da bi škodovalo ugledu predstavniku najvišje svetovne demokracije organizacije, ki ji je poverjeno ohranjanje miru in ki ima moralno in materialno moč, da ga obdrži, če bi se tega predstavnika postavilo na položaj diktatorja. To ne bi bil prilog vplivu Varnostnega sveta, temveč bi ustvarilo dvom v njegovo učinkovitost in moč.

Mi smatramo, da je najboljša država za države, v katerih je demokracija bila uničena po fašizmu—demokracija. Diktatura ni zdravilo. To so skušnje vseh

držav, ki so živele pod fašizmom. In to je eden od glavnih razlogov, da zagovarjamo ustavo, ki bi pod nadzorstvom in z garancijo Varnostnega sveta zagotovila polne demokratske pravice narodu.

To ni nobena koncesija Jugoslaviji. To je samo mišljenje dežele, ki je morala plačati tako visoko ceno v krvi za zmote, katerih žrtva je bila v preteklosti, za zmote, ki bi bile lahko obsojile na smrt vse nas, da niso velike države, katere vi, gospodje zastopate, zedinile svoje moči v enotni borbi.

Italija in vojni zločinci

RIM, 8. novembra. — Albert von Kesserling, ki je veljal za enega od najbolj sposobnih Hitlerjevih vojnih taktikov, se bo nahajal na čelu seznama vojnih zločincev, ki jih Italija misli postaviti pred sodišče in jih obdolžiti vojnih zločinov, izvršenih v Italiji.

Poleg Kesserlinga se bo moral zagovarjati še nekaj drugih nacističnih generalov.

Istočasno prihaja poročilo, da bodo postavljeni pred sodišče tudi domači fašisti. Razprave proti njim se bodo baje vršile 11. decembra. Med njimi se nahaja šest najbolj vnetih podpirateljev Mussolinija, ki bodo odgovarjali za umor socialističnega voditelja Matteotia, ki je bil brutalno umorjen že leta 1924.

Ni pa se v poročilu ne omenja, da-li nameravajo Italijani izročiti italijanske vojne zločince, ki so vršili zločine nad jugoslovanskimi narodi, Jugoslaviji.

Grob s 25 trupli odkrit pri Gorici

GORICA, 11. nov. — Civilna policija Julijske krajine je danes odkrila 25 do 30 trupel oseb, ki so bile očitno pred letom in pol ustreljene v hrbet in vržene v skupni grob. Roke vseh so bile zvezane na hrstu. Nobeno izmed trupel ni bilo identificirano, toda vsaj eno izmed njih je žensko. Trupla so bila zagrebljena v plitvem jarku v rebiš S. Gore nad Gorico, komaj dobrih deset sežnjev od neke slovenske krčme. Med oblačili je bil najden del nemške uniforme in več parov vojaških čevljev.

Lastnik krčme je rekel policiji, da so bili tam do lanskega aprila nastanjeni italijanski fašisti in Nemci, ko so se slednji umaknili, pa da so se nahajali tam jugoslovanski partizani. Rekel je, da mu ni bilo o grobu ničesar znanega, dokler ga ni policija danes odkrila.

Zmeda zaradi telefonske grožnje

LONDON, 11. nov. — Celi aparat Scotland Yarda je bil postavljen v promet, ko je neznan oseba telefonično poklicala stan vrhovnega poveljnika angleške oborožne sile, maršala Montgomeryja in povedala, da bo maršal umorjen, če angleška vlada takoj ne spremeni svojo politiko v odnosu na Palestino. Angleška policija "Scotland Yard" je takoj podvzela varnostne mere nad vsemi vladnimi ustanovami in važnimi osebami, da tako zaščiti iste od nasilja in opominov, ki prihajajo kot se verjame, od podtalne palestinske organizacije.

Kralj, ministerski predsednik Attlee in drugi voditelji so ob priliki večeršnjih ceremonij bili bolj močno zaščiteni, kot za časa same vojne. Scotland Yard je sicer zanikal, da je neznan oseta grozila, da je poglaval v zrak vojno ministrstvo, toda priznal pa je, da grožnje obstajajo in sicer od strani podtalne judovske organizacije, ki namerava izvajati v Angliji "organizirani teror."

Amerika za 'zmerno' akcijo proti Francu

LAKE SUCCESS, N. Y., 11. nov. — Delegacija Zedinjenih držav je odločila, da se ne poveže z nobeno odločitvijo Združenih narodov v zvezi z akcijo proti gen. Francu, če bi te akcije bile takšne narave, da bi vodile v civilno vojno v Španiji.

Ameriška delegacija soglašala s štirimi točkami:

Da se ponovno poudari obsojanje Franca in izrazi naklonjenost za kakršen demokracijski režim v Španiji.

Da se pridruži vsaki akciji v cilju, da se Franca zadrži izven organizacije Združenih narodov.

Da podpre Varnostni svet, ko in kadar ugotovi, da Frankov režim ogroža mednarodni mir in varnost.

Dokler pa Varnostni svet ne ugotovi, da Francov režim ogroža mednarodni mir, delegacija Zedinjenih držav ne želi, da se priključi kakršni koli akciji Združenih narodov, ki bi mogla biti neuspešna, ali pa povzročiti civilno vojno v Španiji.

DELA VSTVO SE NIMA BATI REPUBLIKANCEV PRAVI SEN. MORSE

WASHINGTON. — Senator Morse iz Oregona, republikanec liberalnega kalibra, je imel radijski govor, v katerem je zagovarjal organizirano delavstvo, da se nima ničesar bati od strani zmagovitih republikancev.

Predstavnik AFL, Robert J. Watt je v isti radijski oddaji Morse-u odgovoril, da upa, da bodo republikanci toliko preudarni, da bodo sledili senatorjevemu nasvetu.

"Ako pa bi se republikanci spozabili in začeli naskok na delavske zakone," je rekel Watt, "tedaj ne smejo biti presenečeni, ako se bo njih zmaga čez dve leti spremenila v fiasko."

Kakšen je ta ptič?

Nad strehami nebotičnikov v središču Clevelanda so videli ljudje zadnje dni velikega ptiča, ki povzroča splošno mistifikacijo. Nekateri pravijo, da je ptič podoben orlu, ampak kurator clevelandskega naravoslovnega muzeja dr. Williams pravi, da bi se noben orol, ki ga pozna naravoslovna veda, ne mudil dolgo v mestu. Rekel je, da bo to najbrž kake vrste kragulj. Amatérski fotografi med pisarniškim delavci so videli velikega ptiča, ko je imel "kosilo" na strehi enega izmed nebotičnikov, ampak predno ga je kdo mogel "počiti," je odfrčal proč in ginil.

PRISPEVKI ČITALNICI

Na prireditvi 40-letnice Slovenske narodne čitalnice zadnje nedelje, so sledeči ljubitelji čitalnic darovali v čitalniško blagajno vsak po \$10: Mr. August Kollander, Mr. Frank Zupančič, Mrs. Albina Vesel, Mrs. Jim Rotar in pevski zbor Slovan, ki je sodeloval pri programu ter tudi gmočno prispeval. Najlepša hvala vsem darovalcem!

ROKOBORBA V OROŽARNI

Nocoj se zopet vrši bitka v rokoborbi v Centralni orožarni. Vršila se bo popularna tekma med štirih borcev hkrati, in sicer s bosta Gordon Hessel iz Clevelanda in Whitey Walberg, šampion iz leta 1939, spoprijeta s Whitey Whittlerjem in Monty LaDue, ki sta oba znanca v vrstah rokoborcev. V drugem spopadu se bosta tekmovala Roy Fenton in Al Szasz. To bo prvič, ko se bosta ta dva spoprijela v Clevelandu. Vodja teh tekem, Al Gernerchak namizja, da so vstopnice za zanimivo tekmo 26. novembra, ko se bodo v rokoborbi spoprijela ženske moški, že v predprodaji.

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

Slovenski ameriški narodni svet

3935 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Na zadnji (prvi) konvenciji SANS, ki se je vršila 2. in 3. sept. 1944 v Clevelandu, so bili izvoljeni sledeči uradniki, gl. odborniki in člani širšega odbora:

CASTNI ČLANI:
Castni predsednik: LOUIS ADAMIC, Millford, N. J.
Castna podpredsednica: MARIE PRISLAND, 1034 Dillingham Avenue, Sheboygan, Wis.
Castni član: DR. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

CLANI EKSEKUTIVE:
Predsednik: WTBIN KRISTAN, 23 Beechtree St., Grand Haven, Mich.
1. podpredsednik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland 3, O.
2. podpredsednik: FRED A. VIDER, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois.

Tajnik: MIRKO G. KUHEL, 3935 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Blagajnik: VINCENT CAINKAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Zapisničar: JACOB ZUPAN, 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

CLANI:
LEO JURJAVEC, 1840 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
ANTON KRAPENC, 1636 W. 21st Pl., Chicago 8, Ill.
LEOPOLD KUSHLAN, 6409 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
ALBINA NOVAK, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
FRANK ZAITZ, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

NADZORNI ODBOR:
LOUIS ZELENKAR, predsednik, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
JOSIE ZAKRAJSEK, 7603 Cornelia Ave., Cleveland 3, Ohio.
JOSEPH ZAVERTNIK, 309 Tenafly Rd., Englewood, N. J.

SIRSI ODBOR:
ANTON DEBEVC, 1930 So. 15th St., Sheboygan, Wis.
JOSEPH F. DURN, 15605 Waterloo Rd., Cleveland 10, Ohio.
JOSEPHINE ERJAVEC, 527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
THERESA GERZEL, 334 Erie Ave., W. Alhquippa, Pa.
ANTON HORZEN, 1239 First St., La Salle, Ill.
ANTHONY JERSIN, 4676 Washington St., Denver, Colo.
REV. MATH KEBE, 223-57th St., Pittsburgh 1, Pa.
FRANK KLUNE, 604-3rd St., N. W. Chisholm, Minn.
HELENA KUSAR, 1936 So. Kenilworth Ave., Berwyn, Ill.
KATHERINE KRAINZ, 17838 Hawthorne Ave., Detroit 3, Mich.
JOHN KVARTICH, 411 Station St., Bridgeville, Pa.
JOHN POLLOCK, 24465 Lakeland Blvd., Noble, Ohio.
LUDVIK MUTZ, 364 Menahan St., Brooklyn, N. Y.
ANTOINETTE SIMICH, 17410 Nottingham Rd., Cleveland 19, Ohio
THERESA SPECK, 4658 Rosa Ave., St. Louis 16, Mo.
VALENTINE STROJ, 1040 N. Holmes Ave., Indianapolis, Ind.
JOHN M. STONICH, 1634 Cedar St., Pueblo, Colo.
ANDREW VIDRICH, 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
ANTON ZBRANIK, A. F. U. Bldg., Ely, Minn.
JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., No. Chicago, Ill.

FRANCE BEVK:

MED DVEMA VOJNAMA

ČRTICE IN NOVELE

(Nadaljevanje)

Čelika so te besede živo razburile. Skoraj bi bil poln čaj, ki mu ga je bilo prineslo koščeno dekle. Ali mar govore o njem? Pa on tu nikogar ni poznal. In vendar ga je tako čudno prevzelo, da se je komaj zavedal, kaj sreblija. Ali ni že v jedi vsa njegova čustva in misel ko rdeča nih prepletala predstava ovađuha? Se na poti se mu je zdelo, da ga čuti za seboj. Zdaj pa se mu je ta misel zarila tako globoko v dušo, da ga je zazeblilo.

Naj je misel obračal, kakor je hotel, vselej je prišel do spoznanja: nekdo ga je bil izdal. Pa kdo? Vse prazno. Le sence sumničnj so mu polnile glavo.

Morda doma že vedo. Morebiti že vsa vas šepeta o tem, že glasno izgovarja ovađuho ime. . . . Istega večera, nekaj ur prej, kot so ga bili zgrabili, je bil prišel po gmajni Podmejač. Ustavil se je pri njem, sedel na kamen in povedal, da je bil v mino. Nato je vzel ognja za pipo, pomoževal je z njim to in ono. Tudi o žganju sta govorila, o finančnih stražnikih in o miličnikih, da žgejo tudi drugi in kje žgejo. Peter je bil miren, kakor da oče sedi poleg njega. Se na misel mu ni prišlo,

UNIT CITATIONS AWARDED 5 CARRIERS . . . Secretary of the Navy James Forrestal awarded unit citations to five aircraft carriers for inflicting "terrible losses" on the Jap navy during the war. The ships commended were: Cowpens, Enterprise, Hancock, Langley and the Wasp. Forrestal is shown at left. The five other men shown are officers of the aircraft carrier, Wasp.

redkimi zobmi in se v zadovoljstvu čehlja po kratki, razmršeni bradi, ki jo je zmeraj strigel, ne bril. Čim trdovratneje se je Podmejačeva podoba pojavljala pred Petrovimi očmi, tem jasneje se mu je izoblikovala podoba ovađuha. Ali ni vedno trepetal za svojo invalidnino in se vsaki uniformi odkrival kot župniku? Na dan volitev so bili možje ostali doma, a on se je tiho ukradel iz vasi; lagal je, da je bil po nekih opravkih v trgu.

Tedaj, v krčmi na razpotju, ko mu je toplota peči in čaja prehajala v telo, se mu je zdelo nenadoma vse tako jasno, da ga je stresnilo. Sicer mirna hribovska kri mu je zagorela kot s plamenom. V ječi je bil brez moči, a zdaj je bil prost. On, ki je sicer poznal le nasmeh zadrege, je krčevito stisnil pesti. Oblasti ni očital, da ga je zaprla, do nje skoraj ni občutil srda. Ona je morala storiti, kar je naredila. Tudi on je nekoč med vojno vodil ubežnika na morišče; srce mu je pokalo, a je to moral storiti. . . . Odpustiti ovađuha pa je bilo nemogoče. Nihče izmed vaščanov bi mu ne bil odpustil. Srce se mu je napolnilo s srdom in grenkobo.

AvtoBUS je bil medtem že odpeljal. Peter si je naročil novo skodelico čaja. Mešal ga je, da se mu je zlivail čez rob in mračno gledal pivec.

"Nocoj pojdejo", je govoril rdečelasec. "Dobro, da je mesec za oblaki, v temi je pot varnejša."

"Ali se ne bojijo, da jih ujamemo?" je rezljal suhec. "Zakaj bi jih ujeli? Oni že znajo izbrati ugodno uro in pravo pot. Saj se vendar morajo ozreti za kakim delom. Vso zimo so presedeli. . . . No, pa ujeti bi se tudi ne dali. . . ."

Čaj je Petra ogrel, drobovje se mu je umirilo. Dvignil je glavo, pomaknil klobuk na tilnik, se odhrkal in vprašal: "Pa kdo pojde?"

Kmetje so se spogledali in ga ošinili z nezaupljivimi pogledi. Rdečelasec je dolgo mislil, preden je znil.

"Kaj misliš iti tudi ti?"

Peter je skomizgnil z rameni. Bil je navrhan mešanih občutkov; ni vedel, kako bi iz njih, morda so mu medtem prodali dom. . . . Ovađuha. . . . Ali naj jim pove, kdo je in odkod prihaja? Izpraševali ga bodo, vse bo moral znova obnavljati. Potegnil si je klobuk na čelo.

Znova se je spomnil, da mora hiteti, hiteti. Ni več čutil mraza, telo mu je bilo znojno. Porajali so se mu spomini na večere fantovanja. . . . Vrskni in pesmi nepozabnih ur. Koliko časa je že preteklo od takrat? Če trinaest let? Še več? Da, res. Bil je na videz že mož, dasi je bil še vedno fant. Včasih se je s trpkostjo zavedal, kako bežijo leta, le v tistem trenutku je znova občutil vso svojo mladost. Ali sta mu jo pričarala samota in hrepenenje v ječi? Kolikokrat mu je noga blodila po klancih daleč v tuje vasi! Tiha in zamrežena okna, cvetoči nageljni, ki so jih rezali s koso.

(Nadaljevanje sledi)

Vsak en dolar! Clevelandski Slovenci bi morali nabrati eno tretjino določenih vsot za otroško bolnico v Sloveniji! Če se bo zavedal vsak Slovenec in Slovenka z pokolonom enega dolarja, pa se bo stvar uresničila! Tudi v uradu "Enakopravnosti" se sprejemajo doneski.

SODNIJSKI PROCES PROTI SLOVENSКИM IZDAJALCEM

(Nadaljevanje)

Pristopi Ana Šerjak iz Grosuplje in priča:

"Bilo je 9. marca 1943, ko so začeli streljati. . . . Pri kilometru 27 so bili partizani Anton Štrubelj, Jože Šerjak, Franc Štibernik in en Gorenjec. Domobranci iz Boštanka so jih obkolili. Trije so zbežali, a so bili pri tem ustreljeni. Moj sin in tisti Gorenjec sta se skrila v jarku. Domobranci so ju našli in zvezali."

FANCY PANTS! . . . Six-months-old Nancy Sue Fohn, daughter of Mrs. L. J. Fohn, San Antonio, Tex., wears an expression that says "Yup, it has come to this," as she scoots around the house in her new, gaily-decorated three-cornered pants. Material shortage brought about the startling change. Mothers in San Antonio took advantage of sale of hand towels, hence the labels, "Sunday, Monday, Tuesday, etc.," and in the case of twins there is always the "his" and her."

"Ne, ne mislim iti", je rekel. "Le tako sem vprašal."

Nato se mu je neznansko mudilo. Plačal je z drobižem, ki ga je še imel, že je bil v veži. Na cesti ga je mraz objel od vseh strani. Tekel je. Da bi se ugrtel? Da bi odgnal misli? Ne, misli ni odganjal. Zdaj je hotel misliti, le mudilo se mu je. Imel je občutek, kakor da so mu ure štete in da mora prej storiti še nekaj važnega. Kaj? Tega ni vedel natančno, vsaj ni hotel tega imenovati niti pred samim seboj. Ali ga je bilo strah te misli? Neka prej neznana, rahla sladkost mu je objela srce.

Od ceste se je cepil kolovoz in se vzpenjal v hrib. Pred Petrom je stala gora, ki se je ko temna kepa risala na nebo. Medtem je bil nastal mrak, iz mraka se je zgostila noč. Na poti se je belilo kamenje; na mestih, kjer je izpod grive curjela voda, se je blestel led. Viseče lesčevje mu je bičalo obraz. Spodaj šum vode, a visoko v hribu fantovski vrisk.

Izza oblakov je pogledal mesec in posijal v tesno grapo. Peter se je ozrl po fantovskem soncu, ki mu je svetilo nekatere noč. Trpke misli, ki soga malo prej vznemirjale, so izginile ko rosa v soncu. V njem je zavrela fantovska kri. Vzravnal se je in vdahnil polne prsi mrzlega zraka. Zavriskal bi bil.

"Ko je mati s povzdignjenimi rokami prosila zame, da sem nedolžna, je posmehljivo rekel: 'Saj je vojna!' Ko smo prišli ven, so prišli še drugi iz hiše. Na vsakih 20 metrov je stal stražar. Na dvorišču mi je rekel nek domobranec, naj se ne ganem, drugače me bo ustrelil. Pripeljali so jih še iz drugih hiš, tako da nas je bilo potem osem."

"Gnali so nas po bližnjici. Šli smo na sredi, na vseh straneh pa so bili oboroženi domobranci. Takrat sem spoznala, da so bili med njimi tudi domobranci domačini. Ko smo prišli na Ižansko cesto h Koslerjevi graščini, so nas ustavili. Tam smo nekaj časa stali in pobrali so nam vse legitimacije in dokumente in vse, kar smo imeli pri sebi. Ko tam stojimo, pride Frakelj in z njim neki starejši človek."

"Ko je zagledal Furlanovo Pavlo, jo je začel tako tepsti, da je kar omahnila. Rekel je: 'Prekleta kurba partizanska, sedaj ne boš več imela zveze med švabi in partizani.' Potem so me zelo pretepli s puškinimi kopiti, udarjali so na prsa, glavo ali kamor je pač padlo. Nato se je Frakelj postavil pred nas in nam govoril: 'Vedite, preklete kurbe partizanske, sedaj je vašega po-

Dve

odrasli osebi, srednjih let, želita dobiti v najem stanovanje s 4 sobami; v collinwoodski ali euelidski naselbini. Kdor ima za oddati, naj pokliče MU 1495.

Hiša in lota naprodaj

za dve družini; 5 in 5 sob, posebna vhoda spredaj; dve garaži. Vse v prvostanem stanju. Lastnik prodaja radi odhoda izven mesta. Za podrobnosti se zglasite na 16008 Huntmore Ave., zgoraj.

Lastnik

proda 3 hiše; dve na eni loti, vsaka po 6 sob; fornez, kopalnica in pralna korita. Na drugem lotu je hiša s 12 sobami, 6 spodaj, 6 zgoraj; 2 kopalnici, pralna korita in hrastovi podi. Vpraša se na 1275 E. 59 St.

Al's Radio & Electric Service

1011 East 64th Street
Albin Zbacnik, lastnik
Popravljamo radio aparate in električne predmete
Prvovrstno delo in točna postrežba

Mi imamo najbolj krasno izbero ZAVES, PREGRINJAL ZA POSTELJE IN PREPROGE ZA KOPALNICE

Izplačalo se vam bo napraviti vaše nakupe za božična darila pri nas. Poizveste kako lahko dobite pri nas Nylon nogavice brezplačno.

Parkwood Home Furnishings

7110 St. Clair Ave. ENdicott 0511

MOŠKI DOBE DELO TAKOJ

NEIZURJENI TEŽAKI ZA

Bottling & Shipping Dept.

nočni šift od 4.30 pop. do 2.30 zj.

5-dnevni tednik; stalno delo. Dobra plača od ure. Plača tedensko. Počitnice s plačo; delavske podpore.

Zglasite se na

EMPLOYMENT OFFICE

vsaki dan razen sobote od 8. zj. do 5. pop.

CARLING'S BREWERY

9400 QUINCY AVENUE

Martin skočil, da bi pobegnil, počil je strel in Martin je padel. Nato so nas odvedli dalje proti škofljici do tamkajšnje postojanke. Iz postojanke so prišli še drugi domobranci, nato so pa nas skupaj peljali na grad Lišičje. Ko smo prišli v grad, so nas strpali v vežo in od tam v prvo nadstropje. Tu sta prišla mimo nas dva duhovnika v duhovniških oblačilih. Tu dalje je bila kapela. V njo so nas spravili. Tu nas je neki domobranec razvezal, ko smo šle v klopi. Na straži je bil domobranec, ki nam je povedal 'Prignali so vas domači in domači vas bodo postrelili, da boste vedele.'

(Dalje prihodnjič)

ŽENSKÉ

ZA ZAVIJANJE PAKETOV

Polni čas ali 5 ur dnevno

Tedenska plača

Zglasite se na

Employment Office

8. nadstropje

THE HALL BROS. CO.

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večji angleščine.

Samo čedne, snažne in večje žene v starosti 20 do 35 let se naj priglasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela.

Dobi se obede in uniforme.

Zglasite se pri

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Soba 901

700 Prospect Ave.

STEVE F. PIRNAT

6516 ST. CLAIR AVE. — CLEVELAND 3, OHIO

POŠILJA DENARNA NAROČILA v evropske države, vse pošiljave so jamčene.

PRODAJA ZABOJE, za obleko in drugo ter sprejema pakete in vse potrebno uredi, za odposlani v stari kraj.

VRŠI URADNE NOTARSKÉ POSLE. Cenjeni rokaji, za točno in vpludno postrežbo, so lahko zaupno obrnete na naš urad.

STEVE F. PIRNAT

Mi imamo najbolj krasno izbero ZAVES, PREGRINJAL ZA POSTELJE IN PREPROGE ZA KOPALNICE

Izplačalo se vam bo napraviti vaše nakupe za božična darila pri nas. Poizveste kako lahko dobite pri nas Nylon nogavice brezplačno.

Parkwood Home Furnishings

7110 St. Clair Ave. ENdicott 0511

MOŠKI DOBE DELO TAKOJ

NEIZURJENI TEŽAKI ZA

Bottling & Shipping Dept.

nočni šift od 4.30 pop. do 2.30 zj.

5-dnevni tednik; stalno delo. Dobra plača od ure. Plača tedensko. Počitnice s plačo; delavske podpore.

Zglasite se na

EMPLOYMENT OFFICE

vsaki dan razen sobote od 8. zj. do 5. pop.

CARLING'S BREWERY

9400 QUINCY AVENUE

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

IZLET UDARNIKOV IZ
ISTRE IN Z REKE

V Raši je bil prvi izlet udarnikov, kateremu je prisostvovalo 3140 delavcev iz Reke, Rašev in ostalih krajev Istre. Najboljše rudarski sekciji "Podlobin" je bila izročena prehodna zastavica v znak priznanja za najboljše dosežene uspehe. Predstavniki redakcije "Borbe" glasila KPJ, je izročil dvema udarnikom v imenu svoje redakcije, in sicer Ani Jurman iz Reke zapestno uro, Antonu Faragoniu, rudarju iz Raše, pa 12 izbranih knjig. Nato so izročili 67 udarnikom iz Raše in Reke udarniške karte.

PROSVETNI FESTIVAL
V KAMNISKEM OKRAJU

V dnevih od 8. do 15. septembra je kamniški okraj priredil festival, v katerem je prikazalo ljudstvo svoje prosvetno in kulturno delo od osvoboditve do danes. Z geslom: "Prosveto ljudstvu", se je okraj lotil poleg gospodarske obnove tudi dela za dvig ljudske pravice. Ustanovljajo se knjižnice in čitalnice, igalske družine uprizarjajo igre in akademije, pridno se vadijo orkestri, godbe in harmonikaši. Poleg teh so se pomerili tudi šahisti. Knjižnice so razstavile knjige in grafikone, razstavljeni so najlepši stenčasi.

V Mengšu sta razstavila svoja dela domača likovna umetnika Fran Stare in Fran Ropret. Razstava je bila v ljudski šoli, ki je bila odprta ves teden. V Kamniku je bila razstava v novi šoli razne domače in splošne obrti. V tednu festivala so se po raznih krajih vršila predavanja na ljudskih univerzah in potujoče kino predstave ter razstava slovenske knjige. Igralske družine so priredile vrsto iger.

VAS JUGOSLOVANSKA, PO-
KOPALISCE ITALJANSKO

Prebivalci popolnoma slovenske vasi Miren, južno od Gorice so ob prihodu zavezniške komisije z napisi manifestirali svoje

GUESS WHO'S WINNING... If anyone can reflect the fortunes of the Woodridge, N. J., high school football team to the finest degree, it's Buster, the team's mascot. His doleful appearance, here, indicates that his team has not yet scored.

TWO BRIDES — ONE BRIDAL GOWN... Marilyn and Margaret Ryan, 27-year-old twins were married at Elmhurst, Queens, N. Y. They solved their dress problem by buying one bridal gown and one bridesmaid's dress and exchanging roles and dresses, each acting as the other's bridesmaid.

želje po priključitvi k Jugoslaviji. Vas Miren po pariških sklepih sicer pripada pod Jugoslavijo, toda njeno pokopališče ostaja v Italiji.

DELO OBNOVE V
KRŠKEM OKRAJU

Pred letom dni je bilo v središču izseljeniškega pasu v Krškem vse drugače kot je sedaj. Srečavalo se je izmučene kolone, ki so se vračale iz nemških taborišč. Obrazi so bili zaskrbljeni, kajti domovi so bili prazni in opustošeni. Kmalu je zapela pesem dela in iz vseh strani so odmevali udarci obnove.

Zene v Krškem so takoj razumele težaven položaj in priskočile k delu za izboljšanje obupnih gospodarskih razmer. Sprejemale so begunce, kuhale, prale in šivale prihajajočim in odhajajočim vojaškim brigadam, urejevale domove in skrbale za revne otroke in starčke. Kmalu je izginila zagrenjenost. Polagoma so začele prihajati na sestanke tudi žene iz oddaljenih vasi. Danes je včlanjenih v AFŽ že 95 odstotkov žena v mestu in okolici. Vsekakor je to rekord za kraj, kjer živijo samo izseljene žene.

Na rednih tedenskih sestankih se vršijo politična, gospodarska in zdravstvena predavanja in živahne diskuzije ter začetne smernice za bodoče delo. Z denarjem in darili so preskrbele krške žene revne otroke, obdarile jugoslovansko vojsko, da se vsaj nekoliko odolži njenemu junaštvu in žrtvam, dajale podporo starim in onemoglim. Za obrtnika, ki je prišel brez vsakih sredstev iz taborišča in žrtvoval tri sinove za svobodo domovine, so krške žene izvedle nabiralno akcijo za nakup potrebnega orodja za izvrševanje obrti. Z lopatami, krampi in metlami so očistile mesto Krško, odstranjevale ruševine, zbrale preko 10.000 kg starega železa, mnogo stekla in tekstilnih odpadkov.

Ob priliki, ko jih je obiskala primorska mladina in jim priredila koncert, so jo krške žene lepo sprejele, jim preskrbele prenočišče in hrano. Tudi ono mladino, ki je odpotovala na prostovoljno delo v Breko, so lepo pogostile in opremile.

V zadnjem času pripravljajo AFŽ v Krškem otroški vrtec. Prostoro in pohoštvo že pripravljajo, ministrstvo za prosveto pa so zaprosile za otroško vrtarico. Patronat nad vrtcem prevzame mestni odbor AFŽ. Maršalu Titu so poslale za rojstni dan lep album s štirimi lesorezi. Tudi na žene v Juljski Krajini in v Trstu krške žene niso pozabile. Preko glavnega odbora AFŽ so jim poslale v dar dragoceno umetnino. Ženam v Krškem je delo merilo časti, pravi Mira Mehak.

TUDI V MEDVODAH
DELAJO Z VSO SILO

V tovarni Medič-Miklavc v Medvodah na Gorenjskem ne držijo križem rok. Že za časa okupacije je dala ta tovarna 90 odstotkov borcev, od katerih je 22 tovarišev žrtvovalo življenja za jugoslovansko svobodo. Zavedajo se, da jih čaka še mno-

go dela, predno bodo obnovili svojo porušeno domovino.

Ko greš skozi tovarno opaziš, da vladata tu red in disciplina. Produkcijo so dvignili v vseh oddelkih in prekoračili predvojo višino. V tkalnici se je povečala produkcija za 15%. Nekateri so ugovarjali, čemu se uposljuje samo mlade moči v tovarni, so danes lahko ponosni ravno na mladino, ker so med njo danes najboljše tkalke kot: Arčon Marija Černe Anica Škofic Terezija, Zavašnik Marija, Princič Vlasta, Tavželj Cirila, Alič Francka. Tudi predilnica tekmuje.

Ne delajo pa samo v tovarni, temveč tudi izven nje. Napravili so več delovnih dni za požgane okoliške vasi in za vdove padlih sodelavcev - borcev ter zbrali v ta namen vsoto 21.000 din. Za obnovo cest so delali vsi in žrtvovali preko 600 delovnih ur. Za obnovo mladinskega doma in telovadnega prostora so delali 273 ur. Pokazali so tudi povezanost delavstva s kmeti ter delali 224 ur pri košenju in sušenju sena. Pozabili tudi niso jugoslovanske vojske in so dekleta žrtvovala 220 ur za pranje perila.

Priredili so več skupinskih izletov in zabav. Igralska skupina sodeluje s terensko, ki so vprizorili že več lepo uspešnih predstav v Medvodah in okolici.

SV. PETER POD
SV. GORAMI

V nedeljo 8. septembra se je pripeljalo na tovornem avtomobilu 15 obrtnikov elektrarne Rajhenburg v Sv. Peter pod Sv. Gorami. Na priklopi so pripeljali orodje, ki so ga razmestili v senci kostanjev. Domačini pa so prinašali posodo in gospodarsko orodje v popravilo. Kovarji, ključavničarji, varileci in mehaniki so imeli kmalu polne roke dela. V osmih urah nepretrganega dela so popravili 738 komadov raznih predmetov: verig, sekir, loncev, ključavnic, izravnali osi za vozove itd.

USPEHI DELAVSKE
KNJIŽNICE V LJUBLJANI

Delavske knjižnice v Ljubljani je v letošnjem juliju obiskalo 1492 bralcev, 240 več kot v juniju. Izposodili si 5282 knjig ali 947 več kot prejšnji mesec. V avgustu je bilo 1.335 bralcev, od teh 29 novih. Knjig so si izposodili v avgustu 5051.

Največ bero slovenske knjige, od tujejezičnih pa največ slovanske. Med domačimi pisatelji so v avgustu si največ izposojali Miška Kranjca (49 krat); Finžgarja (40 krat); Prežihovega Voranca (30 krat); Bevka (28 krat); Tavčarja (23 krat); Ingoliča (23 krat); Jurčiča (23); Novšaka (22 krat); Cankarja (21 krat); Godino (19 krat) in tako naprej. Od političnih del mnogo bero Marxov "Kapital", soise Engelsa, Edwarda Kardelja in slovenski prevod knjige "V. I. Lenin — kratak oris življenja in dela".

Knjižnico vodi knjižnični svet, v katerem so tudi zastopniki bralcev. Knjižnica se trudi, da pritegne čim več bralcev. V avgustu je tudi povečala svojo knjižno zbirko za 77 del.

LEVSTIK-KREFTOVA
"TUGOMER"

Slovenski knjižni zavod je pravkar izdal kot zadnji zvezek prve serije "Knjižnice slovenskega gledališča" novo Kreftovo predelano Jurčič-Levstikovovo "Tugomero", prve slovenske tragedije. Uvod knjige je napisal dr. France Koblar, režiserske opombe pa dr. Bratko Kref. Knjiga je bila natisnjena v avgustu v 2000 izvodih.

TRI NOVE MLADINSKE
KNJIGE

V založbi "Mladinska knjiga" v Ljubljani so sedaj izšle tri nove knjige. Prva te serije so "Tovariši", Toneta Seliškarja, kot je krstil knjigo avtor sam. To delo je poleg Kranjčeve "Pesmi

gora", prvi večji tekst s snovjo iz osvobodilne vojne. Pri knjižnicah, ki so namenjene slovenskim pionirjem, je težišče v živih podobah. Besedilo v verzih je le spremljava in nekaka razlaga slik, ki jih bo rad gledal tudi tak pionir, ki branju še ni kos. Med temi slikicami je "Izgubljeno kosilo" A. Brillija, zgodba o Frančku, ki je nesel očetu kosilo v gozd, pa ga je ribica premotila, da je pozabil na kosarico, to pa mu je izpraznil potepuh in Franček je prazno prinesel očetu. Zgodba daje tale nauk: "Ne, kdor si želi ali hoče, ampak kdor si jed zasluži, ta naj je!" Kajti: "Brez dela ni jela."

Druga slikanica, "Pionirji-zidarji", kateri je risbe narisal

arh. Anton Brilli, besedilo napisal Gustav Krklec, za slovenske pionirje pa prevedel D. Ravljan, prikazuje delež, ki ga imajo najmlajši pri obnovi: Jeli so švabi moža ubili, njen prijazni dom zrušili in ostala je z otrokom na cesti. Pionirji iz njene vasi pa so šli skupaj na delo in z zidarjem Matijo je bila kmalu zgrajena streha nad novim domom in ta je bil lepši kot prejšnji.

Besedilo tretjega zvezka je presadil Anton Debeljak iz rusčine, po verzih Korneja Čukovskega. Ta knjiga ima naslov "Šuri-muri velikan" in je zgodba iz živalskega sveta. Vse tri knjižice so napisane v kar prijetnem verzju, ki ga bodo pionirji radi brali, bogati slikovni

del pa jih bo približal tudi mlajšim, ki jim erke še delajo težave. Značilno za vse te slikanice pa je, da imajo tudi močno vzgojno noto, kar jih bistveno loči od nekaterih podobnih izdaj prejšnjih let in v veliki meri zvišuje njihovo vrednost.

INFORMATIVNI BULETIN
V TREH JEZIKIH

Izvršni odbor Enotnih sindikatov delavcev in nameščenec Jugoslavije je na seji dne 5. septembra sklenil med drugimi važnimi zaključki tudi tega, da začne glavni odbor Enotnih sindikatov izdajati sindikalni informativni buletin za tužno v rusčini, francoščini in angleščini.

NOV RUSKO-SRBSKI
SLOVAR

Začetkom septembra je izšlo državno založniško podjetje SSSR velik rusko-srbski slovar. Prav tako so izdali srbsko-ruski vojaški slovar, potreben priročnik za prevajanje vojaške in tehnične literature. Redaktor obeh slovarjev je lajtnant Bijazi. Pripravljajo še dva popolnoma slovarja: srbsko-ruskega in rusko-srbskega, katerih vsak bo vseboval 20.000 besedi. V delu je tudi bolgarsko-ruski slovar, ki bo vseboval 25.000 besedi. Ti slovarji so tiskajo v velikih nakladah.

Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji!

1885

1946

Naznanilo in Zahvala

Žalostnim in globoko potrtem srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je nemila smrt posegla v našo družino in nam odvzela preljubljenega in nikdar pozabljenega soproga in očeta

John Zelko

ki je spreviden s sv. zakramenti po dolgi in mučni bolezni zatisnil svoje trudne oči in mirno zaspal večno spanje dne 9. oktobra 1946 v starosti 61 let. Doma je bil iz Velike Pristave pri št. Petru na Krasu. K večnemu počitku smo ga položili dne 12. oktobra 1946 po cerkvenih obredih v cerkvi sv. Vida ter na Calvary pokopališče.

Prisrčno se želimo tem potom zahvaliti Rt. Rev. Msgr. B. J. Ponikvarju za molitve ob krsti in za spremstvo iz pogrebne kapele v cerkev. Ravno tako prisrčna hvala Rev. Francis Gabrovšku za opravljeno sveto mašo in za ganljive cerkvene pogrebne obrede.

Prisrčno se želimo zahvaliti vsem, ki so z nami sočustvovali in nam kaj dobrega storili v teh težkih in žalostnih dnevih, enako tudi vsem, ki so prišli pokojnega pokropiti, so pri njem čuli, nas tolažili ter se udeležili svete maše in zadnjega spreveda. Ravno tako Mr. in Mrs. Frank Garley in družini iz Pennsylvanije in Mr. in Mrs. Jerry Krajec iz New Yorka, ki so prišli in se poslovili od njega ob krsti ter ga spremlili do groba.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo številnim darovalcem krasnih vencev, ki so okrasili krsto v blag spomin pokojnemu in sicer: Mr. in Mrs. Frank in Frances Brancel, E. 59 St., Mr. Anton Wavpotich in družina, Mr. Tony Krajec in družina, Mr. Jerry Krajec, Mr. in Mrs. F. Garley in Shiga družina iz Pennsylvanije, Mr. in Mrs. Mike Bowley, Mr. in Mrs. John Cerar, Mr. in Mrs. Edward Vidmar, Mr. in Mrs. Rudolph Brancel, Mr. in Mrs. Tony Kuret in družina, Mr. Frank Kuret, Mr. in Mrs. Frank Cesnik in družina, Mr. in Mrs. Frank Segulin, Maver in Anzur družine, Mr. in Mrs. S. Rolih, Mr. in Mrs. John Rolih, Miss Barbara Carlson, Friends of American Metal Co., Boys and Girls of Richman Bros., društvo Anton Martin Slomšek št. 16 SDZ, in Members of Laguna Beach Police Dept., Calif.

Našo prisrčno zahvalo želimo izreči vsem, ki so darovali za svete maše za mirni počitek blage duše, namreč: Mr. in Mrs. Avenin, Mr. in Mrs. Mike Kolar, Misses Mary in Rose Kolar, Mr. in Mrs. Vidmar, Mr. in Mrs. Martinčič, Mr. in Mrs. Frank Kuret, Mr. Mike Morel, Mr. Krajec, Mrs. Bradach, Mr. in Mrs. Sauric Jr., Mr. in Mrs. Nainiger, Mr. Anthony Mullec in družina, Mr. in Mrs. Mahne, Mr. Saruchar, Mr. in Mrs. Frank J. Brinovec, Mrs. Macek, Mrs. Hra-star, Mr. in Mrs. Urbančič, Mr. in Mrs. Martinčič, Mr. Anton Fidel, Mr. in Mrs. Stanley Shafts, Mr. in Mrs. Edward Chesnik, Mr. in Mrs. Perpar, Mr. in Mrs. Pucel, Mr. in Mrs. Sevgel, Mrs. Anna Hace, Mrs. Julia Makse, Mrs. Margaret Marolt, Jennie Medved,

Mrs. Mary Morel, Mr. in Mrs. Kotnik, Mr. in Mrs. John Brancel, Mr. in Mrs. Steve Strunge, Mr. Mike Morel, Mrs. Krasovic, Mr. Paul Morel, Mr. in Mrs. Anthony Skettle, Mr. in Mrs. Suhadolnik, Mrs. Skully, Mr. Anton Zelko, Mrs. Gredecence, Mr. in Mrs. Svigel, Mr. in Mrs. Frank Kutnar in družina, Jennie Medvet, Mr. in Mrs. Dekleva, Mrs. Mary Hočevar, Mrs. Jennie Gerbec, Mr. in Mrs. Urbančič, Miss Ann Koren, Richman Bros. Girls Shop No. 7, Miss Vera Novak, Mr. in Mrs. Zielinski, Mr. Kucar, Richman Bros., Mrs. Frances Garley, Mr. in Mrs. John Mullec, Mr. in Mrs. Rolih, Mr. in Mrs. Somrak, Miss Mae Powers, Mr. in Mrs. Al Maver, Mrs. Kodela, Mrs. Zrimsek, Mr. in Mrs. Joe Zelko in družina, Mr. Juracič, Mr. in Mrs. Fink, Mr. Znidaršič, Mr. in Mrs. Gerom, Mr. in Mrs. Albert Zivoder, Mr. in Mrs. Frank Zivoder St., Mr. Joseph Woldin, Mr. in Mrs. Woldin, Mr. in Mrs. Anthony Marolt, Mrs. Frances Susel, Kasic družina, Mr. Dobro in družina, Mr. Joseph Kastelic, Mr. in Mrs. John Primovic, Miss Vera Somrak, Miss Jo Mohorčič, Grebence družina, Mr. in Mrs. Spech, Mrs. Budic, Mrs. Sraj, Mr. in Mrs. Saurich Sr., Mr. Andy Valencic, Mr. in Mrs. Frank Legan, Mr. in Mrs. Valentine Mavko, Mr. in Mrs. Jos. Swift, Mr. in Mrs. Tomazin, Lenaršič družina in Mr. Frank Lenaršič.

Nadalje naj velja naša prisrčna zahvala vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago ob priliki pogreba.

Hvala Mr. in Mrs. Lustrik ter Mr. in Mrs. Candon, ki so darovali za otroško bolnico v Jugoslaviji mesto vencev.

Iskreno zahvalo naj sprejmejo vsi oni, ki so nosili krsto ter ga spremili in položili k večnemu počitku. Enako tudi iskrena zahvala članom društva Anton Martin Slomšek št. 16 SDZ za udeležbo pri sv. maši in za častno spremstvo na pokopališče.

Naša iskrena zahvala naj velja vsem, ki so nam izrazili sočutje s poslanimi sožalnimi pismi in kartami.

Prav prisrčno zahvalo izrekamo Zakrajšek Funeral Home za izvrstno urejen pogreb in vsestransko postrežbo v naše zadovoljstvo.

Če se je pa pomotoma kakšno ime prezrlo, prosimo oprostjenja ter se jim želimo najprisrčneje zahvaliti.

Predragi in nikdar pozabljeni soproga in skrben oče, dokončalo se je Tvoje mučno zemeljsko trpljenje in moral si nas zapustiti. V globoki žalosti nad Tvojo izgubo pošiljamo prošnje k Bogu, da Ti podeli večni mir v zasluženem počitku v hladni ameriški zemlji in večna luč naj Ti svetli.

Žalujoči ostali:

JENNIE ZELKO, soproga

JEAN, hči

JOHN, sin

FRANCES BRANCEL, sestra v Clevelandu

V stari domovini pa zapuška žalujoče: sestro redovnico MARIJO CERBULA in JENNIE KURET

Cleveland, Ohio, 12. novembra 1946.